

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

DOI: 10.32620/cher.2021.4.08

Постановка проблеми. Глобальні виклики спричиняють багато соціально-економічних трансформацій в діяльності суб'єктів господарювання, особливо пов'язаних з оборотними активами, зокрема перебої з постачанням виробничих запасів, зростання обсягів дебіторської заборгованості внаслідок порушення платіжної дисципліни контрагентів у зв'язку зі зниженням обсягів реалізації їх власної продукції під час карантинних заходів, зниженням платоспроможності споживачів, знеціненням фіатних грошей тощо, що спричиняє неможливість своєчасно погасити заборгованість, а зростання дебіторської заборгованості призводить до неможливості погасити власну кредиторську заборгованість. *Метою статті є* удосконалення методики і організації обліку, аналізу і аудиту оборотних активів підприємства в умовах глобальних викликів. *Предмет дослідження* – процес формування та використання оборотних активів ПрАТ «ФЕД». *Методи, використані в дослідженні:* спостереження, порівняння, аналізу, узагальнення та формалізації, нормування, прогнозування. *Гіпотеза дослідження:* удосконалення процесу обліку, аналізу і внутрішнього аудиту оборотних активів дозволить підвищити ефективність їх формування і використання. *Виклад основного матеріалу.* Для підвищення ефективності процесу формування і використання оборотних активів в умовах глобальних викликів розроблено концептуальний підхід до їх обліку і аналізу. Здійснено прогнозування вартості оборотних засобів ПрАТ «ФЕД» на наступні два роки за допомогою трендового аналізу, в результаті чого визначено, що вартість оборотних засобів буде збільшуватись. Для оптимізації формування і використання запасів реалізовано методику АВС-аналізу, яка дає змогу точно прорахувати необхідні обсяги закупівель за різними товарними групами; виключити з номенклатури неліквідні позиції, що дозволяє вивільнити грошові кошти, заморожені у цих товарах, знизити складські витрати, підвищити оборотність запасів; забезпечити зростання обсягу продажу. Пропонується диференціація шляхів підвищення ефективності формування і використання оборотних активів в залежності від стадії операційного циклу. Запропоновано проведення внутрішнього аудиту оборотних активів, що дозволить перевірити забезпеченість підприємства оборотними активами, виконання правил і вимог їх обліку, документального оформлення, надійності інформації. *Оригінальність та практичне значення дослідження:* оригінальність полягає у розробці методичних принципів обліку та аналізу оборотних активів виробничого підприємства, виявленні фактів нестачі джерел власних оборотних засобів. Висновки та пропозиції, отримані в результаті дослідження, можуть бути використані у практиці виробничого підприємства ПрАТ «ФЕД» для підвищення ефективності обліку, аналізу і аудиту оборотних активів. *Висновки.* Запропоновані заходи сприятимуть підвищенню ефективності формування та використання оборотних активів, зокрема зменшенню дебіторської заборгованості та підвищенню якості формування запасів.

Ключові слова:

внутрішній аудит, глобальні виклики, дебіторська заборгованість, документування, запаси, оборотні активи, облік, суб'єкти господарювання, управління.

¹ **Татар Марина Сергіївна**, канд. екон. наук, докторант, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування, Національний аерокосмічний університет ім. М. С. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», м. Харків, Україна.

Tatar Maryna, PhD in Economics, Doctoral, Associate professor of Finance, accounting and taxation Department National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute», Kharkiv, Ukraine.

ORCID ID: 0000-0002-1111-7103

e-mail: marina.sergeevna.tatar@gmail.com

² **Мозгова Анна Олександрівна**, здобувач другого освітнього рівня спеціальності «Облік і оподаткування», Національний аерокосмічний університет ім. М. С. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», м. Харків, Україна.

Mozghova Anna, student of the second educational level of the specialty «Accounting and Taxation», National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute», Kharkiv, Ukraine.

ORCID ID: 0000-0003-2360-3464

e-mail: mozgovaya.anyal3021999@gmail.com

ACCOUNTING AND ANALYTICAL TOOLS OF ENTERPRISES CURRENT ASSETS MANAGEMENT IN GLOBAL CHALLENGES CONDITIONS

Formulation of the problem. Global challenges cause many social and economic transformations in the economic entities activities, especially related to current assets, including disruptions in the inventories supply, increasing receivables due to breach of payment discipline of counterparties due to reduced sales of their own products during quarantine measures, reduced consumer solvency, devaluation of fiat money, etc., which makes it impossible to repay the debt on time, and the growth of receivables leads to the inability to repay their own accounts payable. *The aim of the research* is improvement the methodology and organization of accounting, analysis and audit of enterprise current assets in the face of global challenges. *The subject of the research* is the process of current assets formation and usage of PJSC "FED". *The methods of the research:* observation, comparison, analysis, generalization and formalization, rationing, forecasting. *The hypothesis of the research:* improving the process of accounting, analysis and internal audit of current assets will increase the efficiency of their formation and usage. *The statement of basic materials.* For increasing the efficiency of the process of current assets formation and usage in the context of global challenges, a conceptual approach to their accounting and analysis has been developed. The forecasting of current assets value of PJSC "FED" for the next two years was carried out with the help of trend analysis, as a result of which it was determined that the value of current assets will increase. For optimization the inventories formation and usage, the ABC-analysis has been implemented, which makes possible to accurately calculate the required volumes of purchases by different product groups; to exclude from the nomenclature illiquid positions, which makes possible to release cash frozen in these goods, reduce warehousing costs, increase inventory turnover; ensure sales growth. To improve the system of accounting for receivables at PJSC "FED" it is proposed to open six sub-accounts to account 38 "Provision for doubtful debts", as well as to improve analytical accounting by introducing groups of debtors in terms of non-repayment of receivables. Differentiation of ways to increase the efficiency of current assets formation and usage depending on the stage of the operating cycle is proposed. Also it is proposed to conduct current assets internal audit, which will verify the security of current assets, compliance with the rules and requirements of their accounting, documentation, reliability of information. *The originality and practical significance of the research:* originality lies in the development of methodological principles of production enterprise current assets accounting and analysis, identifying the lack of sources of own working capital. The conclusions and proposals obtained as a research results can be used in the practice of the production enterprise of PJSC "FED" to improve the efficiency of current assets accounting, analysis and audit. *Conclusions.* The proposed measures will help to improve the efficiency of current assets formation and usage, in particular, to reduce accounts receivable and improve the inventories formation quality.

Keywords:

internal audit, global challenges, receivables, documentation, inventories, current assets, accounting, business entities, management.

УЧЕТНО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ИНСТРУМЕНТАРИЙ УПРАВЛЕНИЯ ОБОРОТНЫМ КАПИТАЛОМ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛЬНЫХ ВЫЗОВОВ

Постановка проблемы. Глобальные вызовы вызывают много социально-экономических трансформаций в деятельности субъектов хозяйствования, особенно связанных с оборотными активами, в частности перебой со снабжением производственных запасов, рост объемов дебиторской задолженности вследствие нарушения платежной дисциплины контрагентов в связи со снижением объемов реализации их собственной продукции во время карантинных мероприятий, снижением платежеспособности потребителей, обесценением фиатных денег и т.д., что влечет за собой невозможность своевременно погасить задолженность, а рост дебиторской задолженности приводит к невозможности погасить собственную кредиторскую задолженность. *Целью статьи* является усовершенствование методики и организации учета, анализа и аудита оборотных активов предприятия в условиях глобальных вызовов. *Предмет исследования* – процесс формирования и использования оборотных активов ЧАО «ФЭД». *Методы, используемые в исследовании:* наблюдение, сравнение, анализ, обобщение и формализация, нормирование, прогнозирование. *Гипотеза исследования:* усовершенствование процесса учета, анализа и внутреннего аудита оборотных активов позволит повысить эффективность их формирования и использования. *Изложение основного материала.* Для повышения эффективности процесса формирования и использования оборотных активов в условиях глобальных вызовов разработан концептуальный подход к их учету и анализу. Проведено прогнозирование стоимости оборотных средств ЧАО «ФЭД» на следующие два года с

помощью трендового анализа, в результате чего определено, что стоимость оборотных средств будет увеличиваться. Для оптимизации формирования и использования запасов реализована методика ABC-анализа, позволяющая точно просчитать необходимые объемы закупок по разным товарным группам; исключить из номенклатуры неликвидные позиции, позволяющие высвободить денежные средства, замороженные в этих товарах, снизить складские расходы, повысить оборачиваемость запасов; обеспечить рост объема продаж. Для усовершенствования системы учета дебиторской задолженности на ЧАО «ФЭД» предложено к счету 38 «Резерв сомнительных долгов» открыть шесть субсчетов, а также усовершенствование аналитического учета путем введения групп дебиторов по срокам непогашения дебиторской задолженности. Предлагается дифференциация способов повышения эффективности формирования и использования оборотных активов в зависимости от стадии операционного цикла. Предложено проведение внутреннего аудита оборотных активов, что позволит проверить обеспеченность предприятия оборотными активами, выполнение правил и требований учета, документального оформления, надежности информации. *Оригинальность и практическое значение исследования:* оригинальность состоит в разработке методических принципов учета и анализа оборотных активов производственного предприятия, выявлении фактов нехватки источников собственных оборотных средств. Выводы и предложения, полученные в результате исследования, могут использоваться в практике производственного предприятия ЧАО «ФЭД» для повышения эффективности учета, анализа и аудита оборотных активов. *Выводы.* Предложенные меры будут способствовать повышению эффективности формирования и использования оборотных активов, в частности уменьшению дебиторской задолженности и повышению качества формирования запасов.

Ключевые слова:

внутренний аудит, глобальные вызовы, дебиторская задолженность, документирование, запасы, оборотные активы, учет, субъекты хозяйствования, управление.

Постановка проблеми. Радикальні зміни, які відбуваються в економіці України та всього світу внаслідок глобальних викликів вимагають постійного вдосконалення способів формування, розподілу й використання оборотного капіталу промислових підприємств. Стан оборотного капіталу в умовах сучасних глобальних викликів відіграє важливу роль, оскільки формує вагому та найбільш мобільну частку в активах суб'єкта господарювання. Тому суб'єкти господарювання повинні забезпечувати стан своїх оборотних активів на такому рівні, щоб своєчасно, швидко і якісно реагувати на глобальні потрясіння й зміни потреб ринку під їх впливом. Рациональне формування і використання оборотних активів й їх оптимізація є одним з основних завдань виробничого підприємства для забезпечення безперервного виробництва за умов інфляційних процесів, кризових явищ, соціально-поведінкових обмежень внаслідок пандемії, що дасть можливість виконання виробничих планів підприємства, дотримання зобов'язань перед контрагентами, забезпечення стійкого фінансового становища й створення умов для подальшого конкурентоспроможного розвитку підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження проблеми обліку, аналізу і аудиту в системі управління оборотним капіталом зробили такі

вчені: Донін Є. О. [1], Кащена Н. Б. [2], Горшанська О. О. [2], Коваленко О. В. [3], Павленко О. П. [4], Бурсук Г. Ю. [4], Пархоменко О. П. [5], Савченко А. М. [6], Матвійук А. В. [6], Тітаренко Г. Б. [7] тощо. Проте, незважаючи на велику кількість дослідницьких робіт, у сучасній теорії та практиці немає єдиної злагодженої системи обліково-аналітичного інструментарію управління оборотним капіталом, вчені по-різному виділяють класифікаційні групи оборотних активів.

Метою статті є удосконалення методики і організації обліку, аналізу і аудиту оборотних активів підприємства в умовах глобальних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Глобальні виклики сучасності суттєво змінили й продовжують змінювати соціально-економічне, психологічне, інформаційне та правове середовища підприємств. Ефективність діяльності підприємства за таких умов значною мірою залежить від наявності та ефективності використання оборотних коштів.

У процесі формування, розподілу й використання оборотного капіталу підприємство взаємодіє з різними суб'єктами, які слід згрупувати за такими напрямками:

– взаємодія підприємств з банками щодо організації безготівкових розрахунків, отри-

мання та погашення короткострокових і довгострокових кредитів, оскільки кредит є джерелом формування оборотного капіталу;

– взаємодія підприємств з фондовим ринком при здійсненні операцій з емісією та розміщенням цінних паперів, від їх організації залежить можливість залучення додаткових джерел фінансування промислової діяльності;

– взаємодія стосовно формування централізованих грошових фондів та їх використання на поповнення оборотного капіталу;

– взаємодія між підприємствами та організаціями під час реалізації готової продукції й придбання матеріальних цінностей для господарської діяльності, роль цієї групи соціально-економічних відносин першорядна, оскільки саме у сфері матеріального виробництва створюється національний дохід, підприємства отримують виручку від реалізації продукції та прибуток;

– взаємодія між підрозділами промислового підприємства, пов'язана з розподілом оборотного капіталу між стадіями відтворювального процесу.

Для підвищення ефективності процесу формування і використання оборотних активів в умовах глобальних викликів розроблено концептуальний підхід до їх обліку і аналізу (рисунок 1).

Обсяг оборотних коштів підприємства повинен наближатися до оптимального, тобто задовольняти потреби в ньому.

Основну частину оборотних активів підприємства займають виробничі запаси та дебіторська заборгованість. З 2016 по 2020 роки відбулося значне нагромадження оборотних активів, а саме збільшення запасів на 52 896 тис. грн. (на 19,04 %), дебіторської заборгованості за товари, роботи послуги на 32 940 тис. грн. (на 69,03 %). Сума дебіторської заборгованості за виданими авансами зросла на 1 716 тис. грн. або на 29,01 %, інша поточна заборгованості на 3 134 тис. грн. або на 2107,04 %, зросли витрати майбутніх періодів на 59,14 %, інші оборотні активи на 162,21 %. Основні показники ефективності використання оборотних активів ПрАТ «ФЕД» за 2016-2020 рр. наведено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Показники ефективності використання оборотних активів

Фінансовий показник	Нормативне значення	Значення за роками					Відхилення (+/-)
		2016	2017	2018	2019	2020	
1. Коефіцієнт рентабельності активів	Збільшення	0,16	0,10	0,07	0,09	0,11	-0,05
2. Коефіцієнт оборотності активів	Збільшення	0,71	0,87	0,90	0,95	0,80	0,09
3. Коефіцієнт оборотності запасів	Збільшення	0,76	0,85	0,82	0,77	0,56	-0,20
4. Коефіцієнт покриття	> 1	4,55	4,09	2,67	4,18	4,35	-0,20
5. Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 1	0,96	0,98	0,75	1,00	1,14	0,17
6. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0, 2	0,18	0,09	0,17	0,09	0,13	-0,05

Джерело: розраховано авторами на підставі [8]

Пропонується прогнозування вартості оборотних засобів ПрАТ «ФЕД» на наступні два роки (2021-2022 рр.) за допомогою трендового аналізу, для чого застосовуються трендові криві, тобто математичні функції за допомогою яких описується основна тенденція. Аналітичне вирівнювання проводиться по прямолінійному тренду (1):

$$Y_t = a_0 + a_1 t, \quad (1)$$

де Y_t – теоретичне або вирівняне значення ряду динаміки;

a_0 – вирівняний рівень показника у році, який передую початку досліджень;

a_1 – середній щорічний приріст або зниження показника;

t – порядковий № (періоду) року.

Вхідні дані для трендового аналізу наведено в таблиці 2.

Рисунок 1 – Концепція дослідження обліку і аналізу оборотного капіталу
Джерело: розроблено авторами

Таблиця 2 – Вхідні дані для трендового аналізу

Показники	Значення за роками				
	2016	2017	2018	2019	2020
t	1	2	3	4	5
y (t) – сума оборотних активів, тис. грн.	352 402	372 408	449 635	398 375	447 565

Джерело: розраховано авторами на підставі [8]

Таблиця 3 – Результати розрахунків

Рік	Вартість основних засобів тис., y	Розрахункові дані				
		t	t ²	yt	yt	yi-yt
2016	352 402	1	1	352402	361033,64	-8 632
2017	372 408	2	4	744816	382555,32	-10 147
2018	449 635	3	9	1348905	404077	45 558
2019	398 375	4	16	1593500	425598,68	-27 224
2020	447 565	5	25	2237825	447120,36	445
∑	2020385	15	55	6277448	2020385	

Джерело: розраховано авторами на підставі [8]

$$\begin{cases} \sum y = a_0 n + a_1 \sum t \\ \sum yt = a_0 \sum t + a_1 \sum t^2 \end{cases} \quad (2)$$

де n – кількість років

$$\begin{cases} 2020385 = a_0 \cdot 5 + a_1 \cdot 15 \\ 6277448 = a_0 \cdot 15 + a_1 \cdot 55 \\ 404077 = a_0 + a_1 \cdot 3 \\ 418496,53 = a_0 + a_1 \cdot 3,67 \end{cases}$$

Надалі рівняння має такий вигляд:

$$14419,53 = a_1 \cdot 0,67$$

Для того, щоб знайти невідомі змінні потрібно:

$$a_1 = \frac{14419,53}{0,67} = 21521,68$$

$$a_0 = 404077 - 21521,68 \times 3 = 339511,96$$

$$Y_t = 339511,96 + 21521,68 \times t$$

Провівши відповідні розрахунки отримаємо, що середньорічна вартість оборотних фондів збільшиться на 21521,68 тис. грн.

Отже, отриманий прогноз на 2021 та 2022 роки:

$$Y_{t(2021)} = 339511,96 + 21521,68 \times 6 = 468642$$

$$Y_{t(2022)} = 339511,96 + 21521,68 \times 7 = 490163,7$$

У результаті трендового аналізу можна зробити висновок, що вартість оборотних засобів на наступні два роки буде збільшуватись, у 2021 році вони становитимуть 468642 тис. грн, а в 2022 – 490163,7 тис. грн. (таблиця 4).

Таблиця 4 – Прогнозні значення показників

Показники	2020 р.	Прогнозне значення	Відхилення, +/-
1. Середньорічна вартість оборотних коштів, тис. грн	447 565	468642	21077
2. Сума обороту, тис. грн	454915	541240	86325
3. Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	1,02	1,15	0,14
4. Тривалість обороту оборотних коштів, днів	354	312	-42
5. Коефіцієнт закріплення оборотних засобів	0,98	0,87	-0,12
6. Одноденний оборот звітного року, тис.грн	1263,65	1503,44	239,79
7. Вилучено обігу (-), залучено до обігу (+) оборотних коштів в результаті сповільнення, прискорення оборотів порівняно з базисним роком		-63853	

Джерело: розраховано авторами на підставі [8]

Коефіцієнт оборотності оборотних коштів збільшиться на 0,14 рази, тривалість обороту прискориться на 42 дні, що дозволить збільшити використання коштів на формування оборотних активів в сумі 63853 тис. грн.

В складі виробничих запасів на ПрАТ «ФЕД» нормуються наступні групи оборотних активів – сировина, основні матеріали, покупні напівфабрикати, паливо, тара, запасні

частини, малоцінні та швидкозношувані предмети. Для оптимізації формування і використання запасів пропонується використання методу АВС, що полягає у групуванні позицій товарного асортименту виробництва за ступенем їхнього впливу на загальний обсяг продажу (таблиця 5). Результати АВС-аналізу наведено в таблиці 6.

Таблиця 5 – Групування товарів в групи за результатами АВС-аналізу

Група	Частка групи в сумарному товарообігу	Кумулятивна частка груп у товарообігу	Характеристика товарів, які входять до групи
А	50-80 %	50-80 %	Товари-лідери, які визначають комерційний та фінансовий стан підприємства, її статус на ринку; найбільш важливі
В	10-20 %	70-90 %	Супутні товари; товари, які нещодавно введені до асортименту; товари, які втратили статус лідерів; проміжні за значенням
С	5-10 %	100%	Товари, які без ризику можна вивести з асортименту; товари, які щойно введені до асортименту

Джерело: розроблено авторами на підставі [5]

Таблиця 6 – АВС-аналіз товарної номенклатури ПрАТ «ФЕД» за 2020 р.

Номенклатурна група	Ціна, тис. грн	Обсяг продажу, шт.	Товарообіг, тис. грн.	Частка в товарообігу, %	Кумулятивна частка в товарообігу, %	
ПРОДУКЦІЯ ДЛЯ АВІАЦІЇ						
Гідроагрегати різного призначення	49580	480	23798400	5,25	5,25	до 15 % А
Гідромотори	42500	432	18360000	4,05	9,30	
Системи енергозабезпечення	50000	65	3250000	0,72	10,02	
Топливо-регулююче обладнання	37530	452	16963560	3,74	13,76	
ПРОДУКЦІЯ ДЛЯ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ДОРОГИ						
Камера 295М.001	6271	299	1875029	0,41	0,41	5 % В
Магістральна частина 483М.010	6800	320	2176000	0,48	0,89	
Головна частина 270.023-1	10950	140	1533000	0,34	1,23	
Повітряроспільник 483М	18000	380	6840000	1,51	2,74	
Авторежим 265А-1М	2500	599	1497500	0,33	3,07	
ПРОДУКЦІЯ ДЛЯ БРОНЕТЕХНІКИ						
Електропневмоклапан ЕК-48	898	131	117638	0,03	0,03	85% С
Електропневмоклапан ЕПК-69	4000	150	600000	0,13	0,16	
Привод вертикалі ПВ1888	1960	170	333200	0,07	0,23	
Комплексная система управління движением танка	48950	50	2447500	0,54	0,77	
Інструмент	3260	2500	8150000	1,80	2,57	
Прес-форми	41200	2600	107120000	23,63	26,20	
Послуги з гальванічних, термічних робіт, механообробка	3000	2300	6900000	1,52	27,72	
Деталі розсіпом	5600	10000	56000000	12,35	40,07	
Ремонт агрегатів	28900	6815	196953500	43,44	83,51	

Джерело: розраховано авторами на підставі [8]

Ефектом АВС-аналізу є можливість точно визначити необхідні обсяги закупівель за різними товарними групами; виключити з номенклатури неліквідні позиції, що дозволяє вивільнити грошові кошти, заморожені у цих товарах, знизити складські витрати, підвищити оборотність запасів.

На підставі проведеного вище аналізу встановлено, що на ПАТ «ФЕД» дебіторська заборгованість займає понад 20% в оборотних активах, що негативно впливає на платоспроможність, тому запропоновано шляхи удосконалення системи її обліку (рисунок 2).

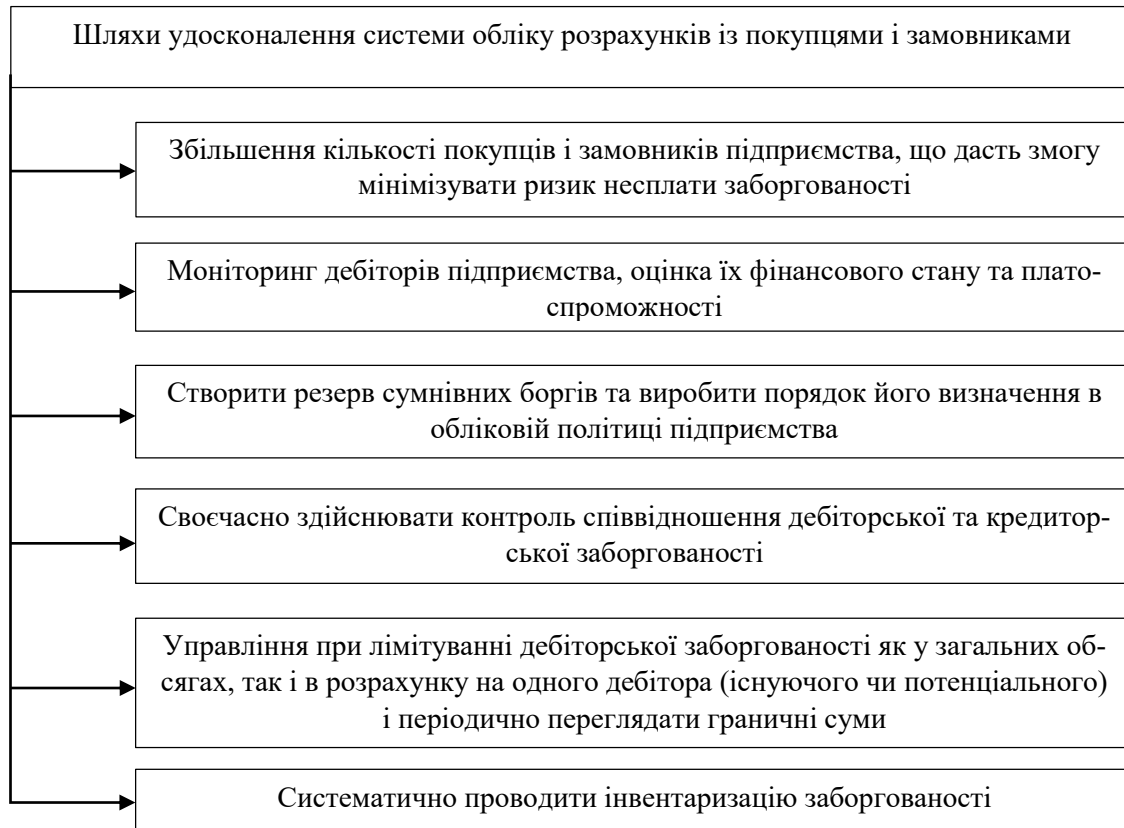

Рисунок 2 – Шляхи удосконалення обліку дебіторської заборгованості
Джерело: складено авторами на підставі [2, 3]

Для удосконалення системи обліку дебіторської заборгованості на ПАТ «ФЕД», пропонується до рахунка 38 «Резерв сумнівних боргів за дебіторами»

боргів» відкрити шість субрахунків (рисунок 3).

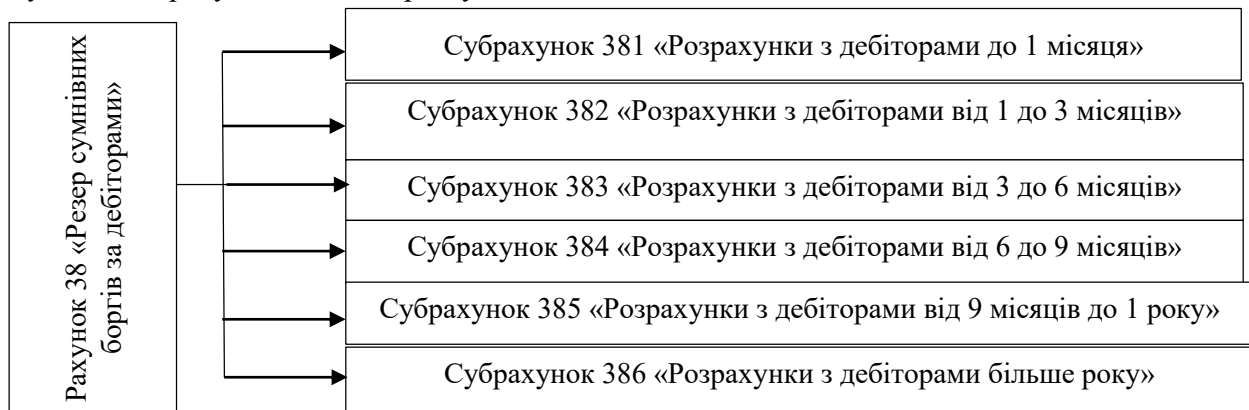

Рисунок 3 – Запропонована трансформація рахунка 38 «Резерв сумнівних боргів за дебіторами» для обліку дебіторської заборгованості на ПАТ «ФЕД»
Джерело: розраховано авторами

Отже, уся дебіторська заборгованість, яка є у підприємства на певну дату, буде поділена на шість групи, за кожною з таких груп підприємство має зробити вибірку за період

спостереження. Усі виявлені факти простроченої заборгованості та порушення розрахункової дисципліни, а також вжиті заходи пропонується узагальнювати у спеціальній відомості (табл. 7).

Таблиця 7 – Відомість простроченої дебіторської заборгованості

Найменування дебітора	На кінець року, тис. грн.	Зокрема, за строками непогашення, тис. грн.					Вжиті заходи (i/або)
		від 12 до 18 місяців	від 18 до 24 місяців	від 24 до 30 місяців	від 30 до 36 місяців	понад 36 місяців	
...							Психологічні, економічні, юридичні, фізичні
Всього на кінець року							

Джерело: розроблено авторами

Управління заборгованістю підприємства передбачає розробку плану-графіку роботи з дебіторами щодо інкасації заборгованості, яка базується на інвентаризації заборгованості, її ранжуванні за строками, забезпеченості та надійності повернення. Пропонується диференціація шляхів підвищення ефективності формування і використання оборотних активів в залежності від стадії операційного циклу, а саме передвиробничої, виробничої та реалізаційної стадій.

Пропонується проведення внутрішнього аудиту оборотних активів, План проведення якого представлено в таблиці 8. Проведення внутрішнього аудиту оборотних активів до-

зволить перевірити забезпеченість підприємства оборотними активами, виконання правил і вимог їх обліку, документального оформлення, надійності інформації.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Нагальним питанням у вирішенні проблем, пов'язаних з обліком оборотних активів в умовах глобальних викликів, пов'язаних з порушеннями платіжної дисципліни контрагентів у зв'язку зі зниженнями обсягів реалізації їх продукції внаслідок карантинних заходів, зниження платоспроможності споживачів тощо, що спричиняє неможливість своєчасно погасити заборгованість, є впровадження концепції, яка передбачає реалізацію заходів, які б забезпечили розширення

Таблиця 8 – План проведення внутрішнього аудиту оборотних активів

Етап аудиторської перевірки	Зміст	Термін виконання	Виконавець
Підготовчий	оцінка системи внутрішнього контролю суб'єкта господарювання; визначення аудиторського ризику; визначення рівня суттєвості; складання програми аудиту	28.08-29.08.2021	Аудитор ПІБ
Фактичний	аналіз результатів попередніх інвентаризацій; спостереження за ходом проведення інвентаризації; висновки за результатами інвентаризацій	30.08-2.09.2021	Аудитор ПІБ
Основний	виконання аудиторських процедур відповідно до програми аудиту; оформлення робочих документів; коригування аудиторського ризику, рівня суттєвості; оформлення підсумкових документів	3.09-7.09.2021	Аудитор ПІБ
Завершальний	Узагальнення результатів перевірки: аналіз виявлених порушень, зловживань; узгодженість виявлених порушень з управлінським персоналом та їх виправлення; складання аудиторського звіту; підписання акту наданих послуг	8.09-9.09.2021	Аудитор ПІБ

Джерело: розроблено авторами на підставі [2]

оперативних можливостей бухгалтерського обліку і внутрішнього аудиту; а також підвищення достовірності та порівнюваності облікової інформації в частині отримання зведених фактичних показників щодо оборотних активів органами статистики, податкової служби для прийняття раціональних рішень на рівні держави щодо коригування окремих нормативних актів.

Література

1. Донін Є. О. Особливості сучасних підходів щодо специфіки класифікації оборотних активів підприємства. *Економіка і організація управління*. 2018. № 1. С. 75–85.
2. Кащена Н. Б., Горошанська О. О. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління оборотними активами підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2015. Вип. 2. С. 27-39.
3. Коваленко О. В. Формування і використання оборотного капіталу підприємства: пошук шляхів підвищення ефективності. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 41. С. 203-208.
4. Павленко О. П., Бурсук Г. Ю. Фінансовий аналіз оборотних активів та оптимізація джерел їх формування. *Молодий вчений*. 2017. № 10. С. 981–984.
5. Пархоменко О. П. Оборотний капітал в умовах глобальних викликів: формування та використання : монографія. Луганськ : Вид-во «Ноулідж». 2012. 216 с.
6. Савченко А. М., Матвіюк А. В. Оборотні активи виробничого підприємства в сучасних умовах: обліково-аналітичний аспект. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Випуск 6 (23). С. 698-705.
7. Тітаренко Г. Б. Проблемні питання оцінки оборотних активів в бухгалтерському обліку. *Науковий вісник Державної академії*

статистики, обліку та аудиту. 2008. № 1 (18). С. 74-79.

8. Офіційний веб-сайт ПрАТ «ФЕД» URL: <https://fed.ua/ru/>

References

1. Donin Ye. O. (2018). Features of modern approaches to the specifics of the classification of current assets of the enterprise. *Economics and organization of management*, 1, 75–85.
2. Kashchena N. B., Horoshanska O. O. (2015). Information and analytical support of current assets management of the enterprise. *Economic strategy and prospects for trade and services*, 2, 27-39.
3. Kovalenko O. V. (2019). Formation and use of working capital of the enterprise: finding ways to increase efficiency. *Black Sea Economic Studies*, 41, 203-208.
4. Pavlenko O. P., Bursuk H. Yu. (2017). Financial analysis of current assets and optimization of sources of their formation. *Young scientist*, 10, 981–984.
5. Parkhomenko O. P. (2012). Working capital in the context of global challenges: formation and use: monograph. Luhansk: Knowledge Publishing House, 216.
6. Savchenko A. M., Matviiuk A. V. (2019). Current assets of the production enterprise in modern conditions: accounting and analytical aspect. *Eastern Europe: Economy, Business and Management*, 6 (23), 698-705.
7. Titarenko H. B. (2008). Problematic issues of valuation of current assets in accounting. *Scientific Bulletin of the State Academy of Statistics, Accounting and Auditing*, 1 (18), 74-79.
8. Official website of PJSC "FED". Retrieved from: <https://fed.ua/ru/>

Стаття надійшла до редакції : 11.11.2021 р.

Стаття прийнята до друку: 30.12.2021 р.

Бібліографічний опис для цитування :

Татар М. С. Обліково-аналітичний інструментарій управління оборотним капіталом підприємств в умовах глобальних викликів / М. С. Татар, А. О. Мозгова // Часопис економічних реформ. – 2021. – №4 (44). – С. 52–61.

